

29 Ιουλίου 2019

[Ε. ΜΙΧΑΗΛ, ΔΔΔ]

Αναφορικά με τα Άρθρα 1Α, 23, 28, 146, 133.12, 153.12, 158.3 του Συντάγματος και Άρθρο 1 Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α.

Μεταξύ

ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

Αιτήτριας

ΚΑΙ

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΣΩ

1. ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ
2. ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Καθ' ων η Αίτηση

.....

κα Ε. Τόλα για Μ. Ηλιάδης & Συνεταίροι Δ.Ε.Π.Ε., για την αιτήτρια.

κα Ζ. Κυριακίδου για Γενικό Εισαγγελέα, για τους καθ' ων η αίτηση.

-

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Ε. Μιχαήλ, ΔΔΔ: Η αιτήτρια με την προσφυγή της ζητά την ακόλουθη θεραπεία:

«Δήλωση και/ή Απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου, ότι η απόφαση των καθ' ων η αίτηση, ή ενός εκάστου εξ αυτών, σύμφωνα με την οποία αποφάσισαν να αποκόψουν και/ή να αποκόπτουν μηνιαίως από το μισθό της αιτήτριας για την υπηρεσία της στη θέση Δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου για τους μήνες Μάιο του 2016 μέχρι τον Οκτώβριο του 2016, το ποσό των €1.014,16 που αναφέρεται στις καταστάσεις

μισθοδοσίας, ως «χρέος αναλογικής σύνταξης», καθώς επίσης και το ποσό των €1,208,93, που αναφέρεται σε όλες τις καταστάσεις μισθοδοσίας από τον Μάιο του 2016 μέχρι τον Φεβρουάριο του

2017 ως «αναλογική σύνταξη» και από τον 13^ο Μισθό του 2016, ως «13^η αναλογική σύνταξη», το ποσό των €1208,93 καθώς και το ποσό €104,10 το οποίο αναφέρεται στην κατάσταση μισθοδοσίας Μαΐου του 2016, ως αναδρομικά για τους μήνες 11/2015 μέχρι 4/2016, και αφορούν την 13η αναλογική σύνταξη, των οποίων η αιτήτρια έλαβε πλήρη γνώση κατά την 28/2/2017, ημέρα εκτύπωσης και μελέτης της κατάστασης μισθοδοσίας των μηνών Δεκεμβρίου 2016, Ιανουαρίου 2017 και Φεβρουαρίου του 2017, (Συνημμένο «1», «2» και «3») και την 20/3/2017 ημέρα εκτύπωσης από το διαδίκτυο και μελέτης των καταστάσεων μισθοδοσίας της, των μηνών Μαΐου του 2016 μέχρι τον Νοέμβριο του 2016 καθώς και την κατάσταση Μισθοδοσίας του 13^{ου} μισθού για το 2016, (Συνημμένα «4», «5», «6», «7», «8», «9», «10» και «11», αντίστοιχα), στις οποίες καταστάσεις φαίνονται λεπτομέρειες των πιο πάνω αποκοπών, είναι πεπλανημένη, παράνομη, αντισυνταγματική και/ή βασίστηκε σε αντισυνταγματικές διατάξεις του περί Προϋπολογισμού του έτους 2013 Νόμου (Ν.59(II)/2012) και/ή άκυρη και/ή χωρίς κανένα νόμιμο αποτέλεσμα.»

Η αιτήτρια υπηρετεί ως Δικαστής στη Δικαστική Υπηρεσία. Από 30.11.2015 καταβάλλεται στην αιτήτρια μαζί με την αντιμισθία της και θεσμοθετημένη σύνταξη λόγω συμπλήρωσης 63 ετών. Με βάση πρόνοια που περιλήφθηκε για πρώτη φορά ως άρθρο 11 στον περί Προϋπολογισμού Νόμο του 2013, Ν. 59(II)/2012 (στο εξής ο «Νόμος»), και επαναλαμβανόταν σε όλους τους προϋπολογισμούς που ακολούθησαν, αποκόπτετο από την αντιμισθία της αιτήτριας το αναλογικό μέρος της θεσμοθετημένης σύνταξης.

Αφού καταχωρήθηκε ένσταση από τους καθ' ων η αίτηση και γραπτή αγόρευση από την αιτήτρια, στη δικάσιμο ημερομηνίας 5.7.2019 οι καθ' ων η αίτηση δήλωσαν στο Δικαστήριο ότι δεν θα υποστηρίξουν τη νομιμότητα της προσβαλλόμενης απόφασης στη βάση των όσων αποφασίστηκαν στην απόφαση της Ολομέλειας του Διοικητικού Δικαστηρίου Παπαδοπούλου ν. Δημοκρατίας, Υπόθεση Αρ. 620/2014, 19.12.2018.

Εντούτοις, λόγω της φύσης της συγκεκριμένης δικαιοδοσίας, το Δικαστήριο δεν απαλλάσσεται από το καθήκον του να εξετάσει τη νομιμότητα της προσβαλλόμενης απόφασης, παρά την ως

άνω δήλωση (Φινόπουλος ν. Δημοκρατίας, Υποθέσεις Αρ. 1729/11 κ.ά., 10.10.2013). Με αυτά τα δεδομένα, όμως, η εξέταση της νομιμότητας της προσβαλλόμενης πράξης γίνεται πλέον αποκλειστικά στη βάση της επιχειρηματολογίας της αιτήτριας και του περιεχομένου των διοικητικών φακέλων χωρίς καμία αναφορά στην ένσταση που καταχώρησαν οι καθ' ων η αίτηση. Συναφώς, δόθηκαν οδηγίες στους καθ' ων η αίτηση για κατάθεση των διοικητικών φακέλων στο πρωτοκολλητήριο του Δικαστηρίου εντός συγκεκριμένης προθεσμίας.

Οι λόγοι ακύρωσης που προβάλλει η αιτήτρια μπορούν να συνοψιστούν σε πάσχουσα αιτιολογία εφόσον ο Νόμος δεν τυγχάνει εφαρμογής σε δικαστές, η εφαρμογή του Νόμου σε δικαστές παραβιάζει τα Άρθρα 153.12 και 158.3 του Συντάγματος, η απόφαση παραβιάζει το Άρθρο 23 του Συντάγματος και το Άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. και αθέμιτος πλουτισμός των καθ' ων η αίτηση κατά παράβαση της αρχής της καλής πίστης και χρηστής διοίκησης.

Το άρθρο 11 του Νόμου προνοεί ότι:

«Ο μισθός ή αντιμισθία ή αποζημίωση ή χορηγία των αξιωματούχων της Δημοκρατίας και των κρατικών υπαλλήλων οποιασδήποτε βαθμίδας, οι οποίοι συμπληρώνουν την ηλικία των εξήντα τριών (63) ετών και οι οποίοι είναι δικαιούχοι αναλογικής σύνταξης από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, μειώνεται κατά το ύψος της αναλογικής σύνταξης που αντιστοιχεί σε υπηρεσία μέχρι τετρακόσιους (400) μήνες στην κρατική υπηρεσία, ανάλογα με την υπηρεσία έκαστου αξιωματούχου ή υπαλλήλου».

Τα Άρθρα 158.3 και 153.12 του Συντάγματος προνοούν τα ακόλουθα:

«Άρθρο 158.3

Νόμος θέλει προβλέψει περί της αντιμισθίας και των άλλων όρων υπηρεσίας των δικαστών των κατά την πρώτην παράγραφον του παρόντος άρθρου ιδρυθησομένων δικαστηρίων. Η αντιμισθία και οι λοιποί όροι υπηρεσίας οιοδήποτε δικαστού δεν δύναται να μεταβληθώσι δυσμενώς δι' αυτόν μετά τον διορισμόν αυτού.

Άρθρο 153.12

Η αντιμισθία και οι λοιποί όροι υπηρεσίας οιαδήποτε δικαστού του Ανωτάτου Δικαστηρίου δεν δύναται να μεταβληθώσι δυσμενώς δι' αυτόν μετά τον διορισμόν αυτού.»

Στην Παπαδοπούλου (ανωτέρω) η Ολομέλεια του Διοικητικού Δικαστηρίου αποφάσισε τα ακόλουθα ως προς την εφαρμογή και ερμηνεία των πιο πάνω προνοιών τα οποία και υιοθετώ για σκοπούς της υπό κρίση υπόθεσης:

«Επ' αυτού είναι σαφής η θέση της Νομολογίας μας, όπως αυτή έχει επιβεβαιωθεί στην απόφαση της Πλήρους Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αλέξανδρος Φυλακτού κ.ά ν. Κυπριακής Δημοκρατίας, (2013) 3 Α.Α.Δ. 565, στην οποία κρίθηκε, τελικώς, ότι οι πρόνοιες των περί Έκτακτης Εισφοράς Αξιοματούχων Εργοδοτούμενων και Συνταξιούχων της Κρατικής Υπηρεσίας και του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα Νόμων (Ν.112(Ι)/2011) και 193(Ι)/2011) και των περί Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων των Κρατικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα περιλαμβανομένων και των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Νόμων (Ν.113(Ι)/2011 και 191(Ι)/2011) είναι αντισυνταγματικές, στο μέτρο που αφορούν σε αποκοπές από τους μισθούς των Δικαστών. Υπενθυμίζεται, ότι όταν αρχικά θεσπίστηκε ο Ν.112(1)2011, τα μέλη της Δικαστικής Υπηρεσίας και ο Πρόεδρος και τα Μέλη του Ανωτάτου Δικαστηρίου είχαν εξαιρεθεί από τις πρόνοιες του και αργότερα συμπεριλήφθηκαν με το Ν.193(Ι)2011.

Τα αναφερθέντα στην πιο πάνω απόφαση, τυγχάνουν απόλυτης εφαρμογής και στην υπό εξέταση υπόθεση, στην οποία όπως έχουμε ήδη αναφέρει, με την εφαρμογή των προνοιών της επίμαχης διάταξης, αποκόπηκε, κατ' ουσία, αναδρομικά από το μισθό της αιτήτριας το ποσό των €1.117 το μήνα για την προαναφερθείσα περίοδο.

Μεταφέρονται αυτούσια σχετικά αποσπάσματα από την υπό αναφορά απόφαση:

«Το πρώτο πράγμα που έχουμε να παρατηρήσουμε είναι πως, εξ όσων γνωρίζουμε, η μόνη χώρα που έχει παρόμοια συνταγματική πρόνοια με το Άρθρο 158.3 είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και, ως εκ τούτου, οι αποφάσεις άλλων χωρών που ασχολούνται με παρόμοιο θέμα (όπως η απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Λετονίας στην Case No. 200911-01, ημερ. 18.01.2010, στην οποία αναφέρθηκε εκτενώς ο Γενικός Εισαγγελέας), δεν μπορεί να έχουν την ίδια βαρύτητα και πειστικότητα που έχουν οι αμερικανικές αποφάσεις και, ιδιαίτερα, η Hatter (πιο πάνω), στην οποία γίνεται εκτενέστατη ανάλυση του υπό κρίση θέματος και της σύγχρονης ερμηνείας που δίδεται σ' αυτό. Παρόλο ότι στην υπόθεση εκείνη, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, το αντικείμενο της ήταν φορολογική νομοθεσία που δεν κρίθηκε πως ήταν αντισυνταγματική, τέθηκαν όλες οι αρχές που διέπουν το θέμα μείωσης της αντιμισθίας των δικαστών.

Η αντίστοιχη με τη δική μας πρόνοια του αμερικανικού Συντάγματος είναι το λεγόμενο Compensation Clause που εγγυάται στους ομοσπονδιακούς δικαστές «A Compensation which shall not be diminished during their Continuance in Office» (σε μετάφραση) «Αποζημίωση, που δεν θα μειώνεται κατά τη διάρκεια της θητείας τους.

Επισημαίνουμε ότι, η δική μας αντίστοιχη πρόνοια, είναι ευρύτερη της πιο πάνω, αφού δεν περιορίζει την οποιαδήποτε δυσμενή μεταβολή στην περίοδο θητείας των δικαστών, αλλά απαγορεύει οποιαδήποτε δυσμενή μεταχείριση που έπεται του διορισμού οποιουδήποτε δικαστή και, περαιτέρω, καλύπτει και δυσμενή μεταβολή των όρων υπηρεσίας τους, περιλαμβάνοντας, έτσι, και θέματα πέραν της αντιμισθίας.

Στην υπόθεση Hatter, με αναφορά στην προγενέστερη απόφαση στην Evans v. Gore 253 U.S. 245 (1920), λέχθηκε ότι η ύπαρξη της «Ρήτρας Αποζημίωσης» (Compensation Clause) εγγυάται την «πλήρη ανεξαρτησία των δικαστών». Οι εγγυήσεις αυτές, όπως λέχθηκε, δεν υπάρχουν «για να ευνοούν τους δικαστές», αλλά «ως ένας περιορισμός που επιβάλλεται χάριν του δημοσίου συμφέροντος.

Είναι, έτσι και γι' αυτόν το λόγο που το θέμα δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως θέμα ίσης μεταχείρισης. Είναι η επιλογή του συνταγματικού νομοθέτη να εξαιρέσει τη Δικαστική Υπηρεσία από οποιαδήποτε μέτρα μείωσης της αντιμισθίας των Δικαστών, για ευνόητους λόγους. Η συνταγματική πρόνοια εκφράζει την απαραίτητη προϋπόθεση της ευρύτερης αρχής ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης, άρρηκτα συνδεδεμένης με την ύπαρξη και λειτουργία της Δικαστικής Εξουσίας σε κράτος δικαίου.

Όπως λέχθηκε, κύριος σκοπός της προστασίας αυτής, πέραν από του να προσελκύει αξιόλογους νομικούς στη δικαστική έδρα, «είναι να εξασφαλίζει την ανεξαρτησία πνεύματος που είναι αναγκαία για να διασφαλίζει τη λεπτή εξισορρόπηση μεταξύ) ατομικών δικαιωμάτων και κρατικών εξουσιών, που ισοδυναμεί με πολιτική ελευθερία.» Προχώρησε, όμως, το Δικαστήριο, ανατρέποντας την Evans (πιο πάνω), και αποφάσισε ότι, ενώ έκρινε ότι οι μισθοί των δικαστών δεν μπορούν άμεσα να μειωθούν, ακόμα και ως μέρος μιας προσπάθειας για γενική μείωση του κρατικού μισθολογίου, εν τούτοις, δεν υπήρχε δικαιολογητικό γιατί οι δικαστές να μην αναλαμβάνουν το ότι τους αναλογεί αναφορικά με φορολογία, όπως όλοι οι πολίτες.

Είναι σαφές ότι, με βάση την απόφαση αυτή, άμεση μείωση των απολαβών των δικαστών με νομοθεσία, που έχει ως αποτέλεσμα αποκοπή μέρους του μισθού τους, απαγορεύεται. Επιτρέπεται μόνο η μείωση τέτοιων απολαβών μέσω φορολογικού νομοθετήματος, που επηρεάζει την αντιμισθία εμμέσως, η δε φορολογία αυτή, θα πρέπει να είναι τέτοια, που να εφαρμόζεται σε όλους τους φορολογούμενους χωρίς διάκριση (non discriminatory). Τονίστηκε ότι, η θέση που εκφράστηκε στην Evans (πιο πάνω), ότι δεν μπορεί με φορολογικό νόμο που εφαρμόζεται με διάκριση στους φορολογούμενους (discriminatory) να μειωθεί η αντιμισθία των δικαστών, είναι ορθή».

.

Στην παρούσα περίπτωση, είναι σαφές ότι οι επίδικες νομοθεσίες που προνοούν άμεση αποκοπή ποσοστού από τις απολαβές των δικαστών, δεν αποτελούν φορολογικά

νομοθετήματα. Ούτε μπορεί να λεχθεί ότι είναι γενικής εφαρμογής, αφού η νομοθεσία περιορίζεται στους δημόσιους και κρατικούς υπαλλήλους. Η θέση του Γενικού Εισαγγελέα ότι με άλλη νομοθεσία (Ν. 202(Ι)/2011) προβλέφθηκε και φορολόγηση του ιδιωτικού τομέα κατά την ίδια περίοδο, καθιστώντας τη φορολογία γενικής εφαρμογής, δεν μπορεί να καταστήσει τις υπό κρίση νομοθεσίες ως γενικής εφαρμογής. Έχουμε να κρίνουμε τους δύο επίδικους νόμους, ανεξάρτητα από οποιεσδήποτε άλλες νομοθεσίες, ιδιαιτέρως, εν όψει του ότι η νομοθεσία στην οποία παραπέμπει ο Γενικός Εισαγγελέας έχει διαφορετικές πρόνοιες, διαφορετικά ποσοστά και υποχρέωση καταβολής του μισού των εισφορών από τον εργοδότη.

.

Καταλήγοντας, θεωρούμε πως το Άρθρο 158.3 του Συντάγματος είναι τόσο σαφές, που να μη χωρεί αμφισβήτηση στην ερμηνεία του, όπως αυτή καθορίστηκε για το αμερικανικό Compensation Clause στην υπόθεση Hatter.

Είναι, όπως υποδείξαμε, πέραν πάσης αμφιβολίας, σαφές ότι οι επίδικες νομοθεσίες δεν συνιστούν φορολογικούς νόμους, αλλά ούτε και μπορεί να λεχθεί ότι είναι γενικής εφαρμογής και, ως εκ τούτου, συνιστούν ανεπίτρεπτη δυσμενή μεταβολή της αντιμισθίας των δικαστών, κατ' αντίθεση με τις πρόνοιες του Άρθρου 158.3 του Συντάγματος». (Η έμφαση προστέθηκε).

Στην βάση των πιο πάνω νομολογιακών αρχών, διαπιστώνουμε ότι η ερμηνεία των καθ' ων η αίτηση, ότι η επίμαχη διάταξη του άρθρου 11 του Ν.59(ΙΙ)/2012 εφαρμόζεται (και μάλιστα αναδρομικά) και στην περίπτωση της αιτήτριας ως Δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου, κρίνεται αντισυνταγματική ως παραβιάζουσα τις πρόνοιες των Άρθρων 158.3 και 153.12 του Συντάγματος, καθότι συνιστά ανεπίτρεπτη δυσμενή μεταβολή της αντιμισθίας της αιτήτριας. Το εάν η εν λόγω εφαρμογή έλαβε χώρα όταν η αιτήτρια δεν ήταν εν ενεργεία Δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου ή μη, είναι, για τους σκοπούς του άρθρου 158.3 του Συντάγματος, αδιάφορο, αφού εν πάση περιπτώσει ο Ν.59(ΙΙ)/2012 θεσπίστηκε, τέθηκε σε ισχύ και εφαρμόστηκε σε χρόνο μετά τον διορισμό της αιτήτριας ως Δικαστή (βλ. Αλέξανδρος Φυλακτού (ανωτέρω)). Σημειώνεται, ότι ως έχει αναφερθεί και στην Board for Registration of Architects and Civil Engineers v. Kyriakides (1966) 3 C.L.R. 640, "Αν είναι δυνατόν τα δικαστήρια θα ερμηνεύσουν τον Νόμο έτσι ώστε να τον εντάξουν μέσα στα πλαίσια του Συντάγματος". Στην παρούσα περίπτωση, η ερμηνεία του άρθρου 11 του Ν.59(ΙΙ)/2012, ότι αυτή τυγχάνει εφαρμογής και σε Δικαστή, προσκρούει ευθέως στις επιταγές του άρθρου 158.3 του Συντάγματος, ως εξηγήθηκε ανωτέρω.

Ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη απόφαση, εκδοθείσα κατ' αντισυνταγματική ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 11 του Ν.59(ΙΙ)/2012, είναι άκυρη και δεν έχει κανένα νομικό αποτέλεσμα. Λόγω της πιο πάνω κατάληξης μας, παρέλκει η εξέταση των υπόλοιπων ισχυρισμών.».

Συνεπώς, σε πλήρη συμφωνία με τα πιο πάνω καταλήγω ότι και στην παρούσα υπόθεση η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε κατά παράβαση των Άρθρων 158.3 και 153.12 του Συντάγματος και ως τέτοια οδηγείται σε ακύρωση.

Για τους πιο πάνω λόγους, η προσφυγή επιτυγχάνει και η προσβαλλόμενη απόφαση ακυρώνεται. Επιδικάζονται €1400 έξοδα πλέον Φ.Π.Α. υπέρ της αιτήτριας και εναντίον των καθ' ων η αίτηση.

Ε. Μιχαήλ, ΔΔΔ